

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D' UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número. 2 cèntims.
 Fora de Palma » 2 1/2 »
 Números atrassats » 4 »

Sonará cada dissapte, si té vent à sa flauta.

S'envian es números à domicili, tant à dins Ciutat com à ses Viles, pagant per adelantat à s'Administració (carré des Call n.º 10), 1 pesseta à conte de 16 números.

INO TENIM AYGO!

IV.

DON PAU BOUVY.

Ha arribat s' hora de passá revista y d' examina lo que s' ha fet en sèrio sobre s' assunto de canalisació y distribució d' aygo potable.

Devant tot mos veym un engiñé holandés, Don Pau Bouvy de Schorrenberg, que despues d' haverse ocupat amb altres trabays pròpis des séu ram, per encàrreg no sabem propiament de quí, estudiá un projecte de conducció d' aygo desde sa Font de la Vila fins à dins Ciutat. Gracies à sa memòria que dexá impresa, qualsevol pot veure lo que val aquell trabay.

Se tracta d' un facultatiu laboriós que morí entre noltros enamorat del país y havent dat proves, si no de grans coneixements, al manco de molt bona voluntat; per lo matèx, abans d' ocuparnos des séu projecte, per part nostra li tributam un recort de merescut respecte y de coral agraument.

En es primé capítol, que descriu es manantial y sa calitat de s' aygo, entre altres inexactituts qu' hey estampá, diu que provada amb s' aparat hidrotimètrich, marca 19 graus. (1)

Recordam molt bé que l' añ 1867, quant à sa Secció de Ciències de s' Ateneo Balear llegí aquesta memòria, un bon amich nostros (2) li advertí que segons s' análissis que havia presenciá, dia 11 de Novembre de 1864, en es laboratori de química de s' Institut Balear, s' aygo de cistèrna, à Palma, acusava 42 graus hidrotimètrichs, y li

(1) *Hydrotimetria* se diu à n'es método de determiná sa cantitat proporcional de sustancias terroses (particularment ses sals à basse de calcs ó de magnèsia) que contenen ses aygos; partint des principi que s' aygo destilada marca cèro graus. (Nota d' un practican de potecari.)

(2) A les hòres havia prèes es títols de Perito Químich y Mecànich, y també va volé jugar à sabis. Ara vendria es dos diplomes per lo que li costàren, pues may n' ha trèt partit, ni esperanses.

proposá que se repetissen ets ensays. Don Pau hey vengué à bé, y encara que amb un aparato de poca confiansa, dins es salon de sa mateixa societat se fé s' experiment, y en resultaren sobre uns 36. (Axò devia constá amb actes.) Però es primés plechs de sa memòria ja estavan estampats, y aquell 19 quedá sense corretgí.

Fiat amb aquest dato, Don Pau havia emprés s' estudi des projecte sense compará, com era degut y necessari, sa calitat ni s' abundancia de cada un d' ets altres manantials que naxen dins es terme d' Esporles; pues tractantse de doná abast à una capital com Palma, es cosa de triá ses aygos que en tots conceptes sien preferibles. Y mos fixam sobre aquest descuyt imperdonable, perque opinam que, en vení es dia de sa canalisació, sa Font de la Vila tan anomenada no será sa que hey farà es primé papé.

Y es mesté advertí que s' análissis d' un' aygo, quant se tracta d' averiguá en tota certesa sa seua bondat, no deu havé de consistí purament en s' ensay hidrotimètrich, perque quant y tot se fasse amb inteligècia, pot sucché que es resultat no acús amb exactitut sa seua *riqueza mineral*, per quant sa presencia de sustancias orgàniques pot modificá aquelles indicacions. Y de que ses aygos de sa font de la Vila abans d' entrá dins Ciutat contènen sustancias orgàniques en disolució, ¿quí heu pot duptá?

Don Pau hey pensá poch quant mos digué que sa nostra aygo es potable en tota s' estensió de sa paraula. Si axí fos, es sabó s' hi fondria fent molta sabonera; per cuyná ciurons, no importaria remuyarlos dins cènra; ni per rentá milló tirarian potassa dins ses piques; ni en bollirné se posaria térbola; ni per allá ahont passa dexaria es tur y escruys que dexa.

Ses aygos, en quant à sos efectes demunt s' economia animal, per podé passá per bones, segons inteligents, no han de señalá més de 25 graus hidrotimètrichs. Ja sabem que la major part en marcan més; però hem de tení en

conte que s' hòmo s' acostuma à tot; à Lóndres, à París y à Marsella, per moltíssims d' anys les han begudes pitjós que sa nostra. (1)

Despues de doná conte des sistema de tandes establides, des número y secció des *canons y dobles* que xupan à sa síquia, y de descriure es mal estat de ses canonades que trescan per dins Palma, calcula sa cantitat d' aygo que vé à doná es manantial, sa que s' aprofita y sa que se pèrt, fent comparanses entre lo que se diu un *diné d' aygo* y es *real fontanero* de Madrit, etc., etc., y passa à n' es segon capítol. Aquí cita documents històrichs relatius à sa *Font de la Vila* y à ses cessions y plets que han mediat sobre ses aygos; reglaments, formació de Sindicat, etc., etc.

Uns quants párrafos de ses pàgines 43 y 44 que parlan sobre es dret que té ò no té es Municipi per imposá paga à n' es vesins de Palma que beuen aygo de sa Font de la Vila, mos parexen escrits amb ploma de missé pues provan que un arbitri sobre es dret d' aygo que reb un vesí pes séu consum particulá, no contradiu sa franquesa concedida p' el Rey En Jaume à la Ciutat. Es per demés dí qu' estám del tot conformes.

A 7 dècims de real justiprecia es metro cúbich d' aygo, y segons es séu conte, per 4 duros cad' añ una familia de 5 persones, amb un cavall y un jardinet, etc., podria rebre aygo à bastament.

Suposem noltros que aquesta cantitat s' hagués d' aumentá amb una mitat, y encara demostrarem que avuy en dia sense pagá à tant per metro cúbich, tenint s' aygo *gratis*, mos costa molt més cara.

L' amo d' una casa, bé sia per una sola familia acomodada, bé sia compos-

(1) Ets sabis estrangés que s' entretènen en calcularho tot, suposan que ses bugaderes que réntan amb aygo que fassi de 17 à 18 graus, pèrden més d' una quarta part des sabó qu' empran.

Dins Lóndres tot sol, d' ensá que han millorat ses aygos, cad' añ economisan de 7 à 8 milions de franchis. A Fransa se calcula en 50 milions sa cantitat tudada per causa de ses males aygos.

Respecte de Mallorca, per calcularho, necesitariam sebre si ses bugaderes n' empran de sabó y es nom de sa saboneria.

ta de pisos per lloga y habitada per tres inquilinos, sol gastarse per construí una cisterna de 50 metros cúbichs de cubada, sobre 190 duros p' es cap prim. Comprés es való des local y lo que costan troneta y canonades, posem.. 220 \$
Una bomba y es depòsits necessaris 30 »
Sa paga per bombá, en s' añ. 12 \$
Adobs de cisterna y canonades (1)..... 5 1/2
Suma es gasto anual..... 17 1/2
Que à rahó de 5 per cent, son.... 350 »
Total li costa s' aygo, un capital de 600 \$

Equivalentes (à s' interés tatxat) à una renda anual de..... 30 \$
Y segons es càlcul d' En Bouvy carregat d' una mitat, mos costaria..... 18 »
Diferencia amb escés qu' ara se paga..... 12 \$

Y axò que no contam per res sa major comoditat ni sa netedat de s' aygo, ni sa ventatje de podé tení cases axutes y sense renou de corrioles, ni de bombes, ni destorb de criades, ni etc., etc.

En es tercé capitol esplica es séu projecte de canalisació, partint de datos que la major part han menesté rectificá, y que essent de caracte purament científich no discutirém aquí, per rahons fàcils d' endeviná. Tant sols advertirém que segons es nostro modo de veure, en havé de tractá seriament aquest assumto, s' autó des projecte deu havé de tení en conte que Palma no estarà sempre revoltada de murades; que s' engrandirá abans de l' añ 1900, y que de cada dia es consum d' aygo per necessitat augmenta dins ses poblacions de s' importancia que té y espera tení sa nostra.

Es capitol quart conté un *pressupues-to* detallat que de pòch podrá serví si se considera que d' añ en añ sa calidat, sa forma y procedencia de materials de ferro se varían, y per lo tant també mudan es séus preus.

Y per últim, acaba diguent: que desitja que es séu esforços per dú à efecte aquesta millora sia acullit favorablement y puga remoure ets obstacles que parenxen insuperables. (2)

¡Pobre Bouvy! No sabia ell es terré que trapitjava. Aquí, à s' illa d' ets indiots y des gorans, des caragols y de ses tortugues, de ses figues de mòro y

(1) Succeheix que per adobá una canonada, despues de demaná llicencia, ha de desfersé s' empedregat de tros, en tros, y costa pena ferm à un picapedré, que no l' ha feta, afinarhi s' embós.

Es sistema es rompre totes ses que se troban, fins à topá sa que se cerca, de modo que per adobarne una, solen espeñarne mitja dotzena. No es mal per tothòm aquest sistema.

(2) Don Jusèp Antoni Togores havia somiat lo matex qu' ell y no sabem que n' resultás gayre profit. (Vide sa Memoria presentada à s' A-juntament de Palma. Imprenta de Felip Guasp. 1859.) Mos n' ocuparem en s' altre article.

de ses carabasses, (1) no mos vé à mitx sigle amb axò d' aygo. ¡Ja s' en avendrán es qui vendrán derrera! Sols qualque ignorantot y caparrut, de tant en tant, té s' atreviment d' escriure qualque còsa per remoure es fanch (2) de ses nostres cisternes casolanes. ¡No hey ha res més atrevit que L' IGNORANCIA!

Per axò noltros, que no feym més que espigolá demunt, demunt, encara hey tornarém à predicá en desèrt.

UN TROBADO D' AYGOS.

AMISTATS DEL DIA.

A Mallorca, que tots som amichs, compaüis, vehinats, parents ò camarades, tots mos conexem, y cada un sab de tots ets altres, de quines égos vénen, quin pa los assacia, amb à qui les han, es miracles qu' han fet, y de quants de punts se calsan.

Aquí, aquell que se pensa que lo que fa no s' sab, y que tothòm parla bé d' ell, y que no hey ha envejosos que l' miran amb mal uy, vá ben errat de contes; perque, sa *Societat d' Escorxadós del pròxim*, (tots hey pertenexem) es de ses més actives en doná funcions gratis y en cumpli es seus Estatuts compots d' un sol article: *Dau grex à n' el Dimòni*.

Citemne uns quants exemples.

Don Dagobert, (posem noms rars, perque no fos còsa que qualcun des qui ténen es cuyro prim se dás per aludit.) Don Dagobert es un hòmo que fon tot lo que li dexáren es séus pares; y heu fa malbé jugant, y en porros-fuyes y berlendinades. Té sèt ò vuyt *amichs* que may el dexan, que milló dit, l' esplotan y l' amoxan, y li donan entenen que vá p' es camí dret, y qu' es un hòmo de conexement y de conducta. Però aquests tals *amichs*, totd' una que Don Dagobert no los está devant, fan bèfa d' ell, s' alegran de que fassa bancarrota y el me posan con un pedás brut.

Na Fabiòla es una señoreta mossonèua que viu de lo que guaña d' amagat à dins ca-séua; té entrada y amistat à una casa de familia que passa per honrada, y ningú té motiu per creure que sia lo contrari; y apesá d' axò, à ses fiyes de la casa ja los ha posat uns quants barrets d' aquells que casi may se llévan.

El señó Cipriá es un artista, digamhó axí, que li han fet creure qu' arriba à

(1) Amb tots aquets productes, ahont se vuya podrém obtení sempre es primé premi.

(2) Sa derrera setmana des mes passat, feren s' escuró, à n' es trós de siquia que vá desde ca n' Arabi fins à n' es cantó des carré d' En Tamoré; y à cada quatre passes, treyen una carretada de molsa y d' incrustacions. Es munts éstiguèren exposats demunt s' acera tres ò quatre dies. (Nota d' un curt de vista.)

Miquel Angel. Tots quants ténen pas franch fins dins es séu tallé, l' umplen d' elògis y d' enhorabones; y ell s' ho beu y s' infla, y li parex petit y afollat tot lo que no es fet séu. Y sa matexa colla de gatsvayres que l' adula y l' encamorma, quant es à fé tertulia, ausent d' es pobre *artista*, está del tot acòrt en que es un ximple errat de contes, y en que tot quant fá no val un cèntim.

Na Brígida, perque ha tengut maña ò perque vé de Deu, fa un bon partit, y té sa vanagloria de mostrá es cantàret net à ses *amigues*. Mentres l' examinan, tot son alabanses:—¡Oh quina monada! ¡Axò es elegantíssim! ¡Qu' heu pugas disfrutá molts d' anys!—y tot allò que s' acostuma. Encara no son abaix de s' escala, y ja sentiú:—¡Fieta! ¿has vist aquell vestit que malament el duya? Diu que s' adrés es de rubins, aquella xeuba! Y s' hòmo parex que hey está molt encantat; ja n' tornarem parlá d' aquí à un pòch.

Un *quidam* afectat de fé platets, embruta una cuartilla de papé, la dá à s' imprenta, y surt à s' enfilay de *gacettes laudatorias* des diari X.

L' endemá matí, s' emblanquinat quant se llegeix, y veu qu' ha estat un *héroe*, s' ho creu de bona fé. Emperò, es públich, que no combrega amb rodes de molí, se troba pes carré y fa sa mitja riayeta:—¿Qu' has llegit allò?—Si, hòmo; si haguéssin estampat just lo contrari, l' haurian xapat de mitx à mitx.

Un altre periòdich, (suposem es cas que sia L' IGNORANCIA) en termes rònechs més ò ménos aspres, diu la pura veritat sobre qualsevol assumto de caracte públich, perque li dona la gana usá es dret que té tothòm que paga contribució (1). No n' mancan may qu' agafan sa figa p' es capoll, ni camarades séus que, pensant y judicant la còsa exactament axí com la judica es periòdich destravat, donan corda à s' estel, atian sa flamada y simulan está de sa part des qui fan es papé d' agraviats.

Don Ruf, mentres estava dalt la ròda y podia repartí favós, (amb doblés d' altri) no se veyá venja de visites y capells llevats y encensades. Ara qu' ha caygut y vá de redolons, casi ningú el saluda; y aquells que més se féren llengos per exaltarlo y qu' en treguèren gangues y xeripes, ara per agrahiment, el m' umplen de dictèris, y par que vajin escarada per no dexarli un òs sencé.

Aquestes y altres p' es matex estil, son ses *amistats* que s' usan; amistats verinoses, amistats de Júdes.

(1) Es *Conservatori Balear* y Es *Foment de sa Pintura y Escultura*, reben subvencions des fondos Provincials y Municipals; vol dí, de sa nostra butxaca.

els faèls, lleals y coratjosos
termes clàs, forts y llampants,
y de paraula, devant y derre-
re la veritat desnúa, sense se-
re, ni respectes humans, agrat
o desagrat, y succehesca lo que succe-
hesca; d'amichs d'aquesta casta ja n
romanen pochis avuy en dia; perque en
recompensa de sa bona obra que fan, es
vulgo il·lustrat y es sabis ignorants los
tornan es jornal a barrades, desjectant
y desvirtuant y calumniant es seus ac-
tes que, dins es pobles ben civilisats,
haurian de passá per agosarats y meri-
tòris.

MOSSEN LLUCH.

¡¡JA HI VA!!...

En Rabassut vol na Prima,
Qu' es dama que dú gran dot;
Y vol fé creure s' atlòt
Que la vol perque l' estima,
Y no pot altri estimá.
¡¡Ja hi va!!...

Es cégo revenedó
S' ha aficat dins un partit
Y a n' es seus companhs ha dit
Que no vol ser retgidó;
Y si le hi fan, no admetrá.
¡¡Ja hi va!!...

Don Cranch y na Pajallida
Per fora Porta es passetjan;
Y conversan, y festetjan
Fins que sa lluna es sortida.
Ell diu que s' hi vol casá.
¡¡Ja hi va!!...

Me deya un dia en Cotó:
«Sa feyna 'm dona alegria;
Tanta, que si fos un dia
Millonari ó gran señó,
No la sabria dexá.»
¡¡Ja hi va!!...

Sa veynada diu que té
Sa fia tan acertada,
¡Tan dócil, tan ben criada!
«¡Oh!, (diu) ¡qu' estarà de bé,
Qui amb ella se casará!»
¡¡Ja hi va!!...

Aquell jove que passa are
No 's vol adondá a fé-feyna.
Troba fexuga tota eyna;
Y ara va entorn a son pare
Perque 'l deix essé hermitá.
¡¡Ja hi va!!...

Un nonens qu' ha pres per ell
Lo qu' he dit, y ha mal entés
Ma crítica, té promés
Que m' ha de tocá sa pell,
Y que jò heu he d' aguantá.
¡¡Ja hi va!!...

P.

SES PEDRES DE MANACOR.

Un colaboradó des nostro setmanari,
que trabaya com a meritòri per entrá a
la societat de L' IGNORANCIA, mos ha
tramés un *projecte* de bando que diu
que *ell hauria dictat* y publicat, si lo
qu' ha succehit ara fos estat en temps
primé, y ell hagués tengut s' empleo de
Mostasaf de la part forana, es dia que
per quarta vegada se trobáren pedres
demunt es rails, a dos kilòmetros llun
de la vila de Manacor. (1)

Noltros tal com l' hem rebut, l' in-
sertam:

BANDO.

*Don Fulano de Tal y de Qual, Mostasaf
de la part forana y Cap de Guayta
Especial de la vila Manacoral capital
de partit Judicial y tot es demés car-
ro-portal, etc., etc., etc., fas patent,
present, y arinent a tota casta de gent
es BANDO siguent:*

Primerament: que ningú, de qualse-
vol classe, estat ó condició sia, gos ni
presumesca anar ni travessar de dia ni
de nit, a peu ni amb bístia per dins es
camí des ferro-carril; baix pena de 50
sòus y 50 dies de presó sa primera ve-
gada, y de cent dies de presó y cin-
cuanta lliures, sa segona vegada. Y si
no los pot pagar, ferá cent jornals a
obres del canal de la Font Santa de la
Vila, irremisiblement.

Item: Que si algú es atrapat posant
pedres sobre els rails ó atepint amb
terra es contra-rails, amb intenció de fé
descarrilá es convoys de cotxos y wa-
gons, serà posat a la vergoña per espay
de 24 hores en mitx de cada estació,
amb sa pedra devant y un ròtul que
diga: *per inimich irracional del país y
per matadó de passatgers innocents*. Des-
prés serà entregat als Tribunals ordina-
ris perque *el s' en dugan* allá ahont son
los seus: devés sa costa d' Africa.

Item: Que tot vesí honrat d'aquesta
vila y des seu terme está obligat a en-
querir y acusar als criminals que con-
trafassen lo primerament ordenat, ó que
inténtin fer descarrilá es trens de la
manera demunt dita, baix encorrimet
de complicitat, si poguentho fé no 'u
féssin, ó sabentho no heu declarassin;
y per més obligarlos, quedan desd' ara
absolts d' un añ de contribució tots y
qualsevols sien es qui secretament y en
veritat denunciaran es nom y señes dels
malfactors sobredits.

El bando present manam que sia pu-

(1) Aquest bando estava escrit y no va quebre
a n' es número passat de dia 2 del corrent. Dia
2 del corrent tornaren posá pedres per devés es
matex lloch. De llavó ensá, s' ha aumentat es nú-
mero de guardias vigilants, per part de s' Ajun-
tament.

blicat en mallorquí a sò de tambó y
trompeta p' es carrés y plasses d' aques-
ta noble vila y des pòbles y llogarets
des seu terme Judicial, a fi de que nin-
gú puga alegá mala inteligencia; y a
major abundament, que sia estampat en
les pilastres de L' IGNORANCIA a falta de
Bolleti oficial pròpi.

Dictat a la Sala d'aquesta gran vila
sa diada de Sant Jaume, añ 1er de sa
Fira nòva.—*Fulano de Tal, etc. Mos-
tasaf de la part Forana.*

XEREMIADES.

L' IGNORANCIA, encara que se proposa
més corretji defectes que repartí bobòns
a n' es qui 'u merexen, (suposat que no
manca qui tenga aquest ofici) axí mateix
dirá qualque coseta sobre ses Conferen-
cies que s' han donat referents a sa *Fi-
loxera*, suposat qu' ets seus autors han
tengut sa bona idea d' estamparles.

Axò de fé que tots es pagesos, d' Artá
fins a Sarracó, heu pugan llegí, ja es
qualque cosa més que predicá devant
un públich relativament poch numerós.
Ara lo que importa es qu' aquests
discursos no sien lletra morta; pues
mentres es llahuts mos dugan carrega-
ments de fruyta tal volta embolicada
amb fuyes de pámpol, per bones y per
ben intencionades que sien ses Confe-
rencies, estám tan exposats a veure sa
Filoxera dins ca nostra, com si no les
féssen. No deym res més per 'vuy.

* *

Es Conservatori des carré de ses Mi-
ñones, en no tení feynes més precises,
hauria de pensá a establí una Comissió
que llevás d' es mitx una mala fi de Pa-
renostros y altres *descomposicions* que
se solen cantá y tocá dins ses iglesies
de Palma.

Ben mirat, certa casta de música es
més propia per féstes de carré ó per un
ball de *can-can*, que per acompanyá ses
oracions y actes relligiosos.

No 'u sabem si 'u farà a n' axò es
Conservatori. Per ventura, basta y prou
sia còsa de L' IGNORANCIA, hey farà ore-
yes de còsul.

Però axò no vol dí que no sia bén ne-
cessari.

* *

Devés es carré de la Concepció, con-
forme venim de ca 's Governadó, repa-
raréu un gran redòl d' empedrat qu' está
humit, sense que hey hajan escampat
aygo florida.

Tots es qui passen per allá, qui los
veu, parex que tenen pena; ets uys los
espiretjan, y arrufan es nas.

S' altre dia hey llenegá una nineta: en

tregué tot es vestit nou tudat, y gracies com no s' hi rompé una cama.

Señós de sa policia urbana, axò no está bé. Vostés dirán qu' ara seria estat més mal d' aturá aquell abús, desqu' havian privat vendre melons demunt es Moll.

Però, al manco, ja que no mos poden evitá ses travelades y torsudes de peu p' es clòts d' ets empedrats, que mos eviten ses llenegades per aquests redòls humits.

Lo que deya aquell:—Fraret, de dues una.

**

A can Obradó de Cort hey ha unes cadiretes per infant, molt curioses. Anaulles à veure, qu' estich segú que vos agradarán.

Figurauvos que la vos presentan en forma de cadireta alta, per tení s' infant assegut à sa taula, méntres dinau.

Rodau una clavía, y queda sa cadira transformada en balanci ò engronsadora.

Tocau un pèrn, y se convertex en carretet amb ròdes, per passetjá s' infant.

Aquestes cadires s' assemblan molt à lo que son alguns lectors de L' IGNORANCIA.

Escriuiu còses à gust séu, y riuen y vos alaban, y vos pòsan fins à n' es niguls.

Criticau un pòch es séus defectes, y vos fan morros; y per tot escampan que L' IGNORANCIA es un papé fat.

Posau sense intenció uns punts suspensius, que no significan res, ¡y no teniu hòra segura!

**

—Mon pare, ¿quant hem d' aná à n' es baños?

—Demá t' he dit: no 'm cànse més.

—¿Vol dí que per vuy encara tornaré à n' es cap des Moll?

—¿Qu' has tornat beneyt?

—No señó: jò 'u deya perque ja fa pròp d' un més que hi vatx cada capvespre, amb sos amichs.

—¿Y es Municipals vos ho comportan, grandolás?

—¿Es Municipals aná pes Moll?..... Ara los fan es mánech.

**

Uns pagesos están asseguts tranquilament à ses cadires des Born.

Es cobradó s' acosta à ells:

—¿Teniu la bondat?...

—¿La bondat, noltros? ¡Qu' hem de tení, hòmo de Deu! Ni l' hem vista passá tampòch: poreu fiá de noltros.

—Vuy dí si 'm pagau ses cadires.

—¿Que vol dí? ¿y que pagan per seure?

—¡Ay idó!

—Noltros ja hem pagat, aquest dematí: es punxes ja 'u saben,... sèt vellons per un pòch de sobressada...

—¿Y à mí que 'm contau!

—¿Y que no es la Sala que s' en cuyda des Born? Ydò, tot va à una bossa.

—¿Al' ala, germanets! ¿que sou santaninés?... Pagau ò axecauvos.

—¿Com es vetla miscla. quina gent per fé doblés! ¡Ala, atlòts, à s' hostal, à jèure falta gent!

**

GEOGRAFÍA CIUTADANA:—A sa porta d' un pis:

—¿Qu' hey es es señó?

—No señó; ell no hey es.

—¿Que sería à fora Mallorca?

—¿Ca, no señó!

—¿A fora porta?

—Tampòch.

—¿Ydò, ahont es?

—¿Pe 'l mon!

De mòdo qu' es ciutadans consideran la Terra dividida en tres parts: allá d' allá la má, *fora Mallorca*; de la má fins à ses murades, *fora porta*; y de murades endins, *¡el Mon!*

Alguns creuen qu' *el Mon* es sa plassa de ses Copiñes.

¡Y jò que no 'u descrech!

**

P' es carrés d' una Ciutat de prop de 60,000 ànimes, s' hi passetja sovint un homonet vey, que de mal nom li diuen Mestre Remendo. Ell no se posa amb ningú; però ets atlòts vayvés y malcriats l' han pres per son conte, y casi no passa dia que no mòguen amb ell un escandol.

Encare no fa un més qu' en es carré d' ets Oms, dues dones l' atupàren, perque ell, defensantse de ses impertinencies que li feyan, havia arribat à un atlòt, amb so gayato.

Es necessari que vejen de posarhi remey à n' axò es matexos qu' han sabut privá qu' es pobres càpten públicament.

Es flòch ha de dí amb ses castañetes.

**

S' Isleño ja compatex abans d' hòra una Empresa que tracta de publicá un nou periòdich.

Ja té rahó. Periodistes novells, ¿voleu un consey d' un ignorant? Ydò, preniu altre camí, ó menjau y beveu tranquilament à dins ca-vostra.

Sobre tot, si sou afectats de dí la veritat, pa pa y peix peix, ¡que Deu vos guart de perill!

**

A Valencia, en tres corregudes de braus, han morts setanta sis cavalls.

A ses nostres no 'n matan tants; però sovint es bouets axí matex remolcan hòmos, y los esquéxan es calsons. Qualque dia n' hi romandrà qualcun d' estormeyat ò mòrt, com perillá que succehís diumenje passat.

¡Y meém! la gent s' ha de divertí. ¿Que l' heu d' enviá à ses conferencies

filoxèriques? Si ses viñes fan uy, ¡bella basca! Lo que importa son *torettes*.

¡Axò son mallorquins, que conexen lo que los convé!

COVERBOS.

El Sen Toni, es cégo, digué à s' al-lòt que l' acompanyava:

—Mira, Juanet, he reparat que sa cuarta de ví que compram à sa taverna cada dia, com més vâ, manco mos rét; y no es que jò bega més; sino que crech que es taverné mos fá mala mesura. Ara, en tornarhí, repara bé si tanca es grifó abans de tenirla rasa, y peguem un toquet à n' es turmell si veus que no es bén plena.

Arriban à sa taverna, demanan sa cuarta de ví, y l' amo, com de costum, abans de vessá es brou, ja ha pegat rodada à n' es grifó. S' al-lòt, com qui no n' es, etziba trepitjada à un uy de poll des cégo, y ell eçsala un crit furiós diguent:—¡Ompliu del tot sa cuarta!

—¿Y vos, germanet, deys que sou cégo? li contesta l' amo tot estorat.

—Es que sou capás de fé obrí ets uys à n' el dimòni.

Y de llavò ensá es taverné li fá bona mesura.

**

Dos granerés, més pillos qu' un gat negre, y d' aquells que s' estiman més una sobressada tòrta qu' una arengada dreta, venían graneres en mitx de Plassa.

—¿Graneres à dos cèntims! (cridava un d' ells), ¡ala, dones; graneres fòrtes y bones, à dos cèntims!

—¿A cèntim graneres! (crida s' altre); ¡graneres hònes, à cèntim no més!

Es qui les venía à dos, tot cremat, s' acostá à s' altre, y li digué petit:

—¿Qu' ests el reverent dimòni, ò vols fé bancarrota? ¿Com axí les pots doná à n' aquest prèu, si à mí me vé just donarles à dos, y axò que ròb sa caña, ses paumes y sa còrda?

—Es que jò, estimat, (li respongué,) ja les ròb fètes, y axí, tot es ganancia: ¡y que dur!

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

UN MAÑÀ: En aquest número veurá part de lo que mos envia: lo demés es fluxet: no pèrda es coratge.—SEUVATJINA: Posarém mitjes sóles à ses gloses y les insertarém.—UN QUE VOL Y NO POT: Repari que no tots es músichs son iguals: n' hi ha que no 'n tènén pel, de lo que vosté los diu. Ademés, li feym à sebre que no pensam insertá *contèrses*, perque mos parexen massa trivials. Mos enviy còses de més importancia.

9 AGOST DE 1879.

Estampa den Pere J. Gelabert.